

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук, професора,
професора кафедри промислового маркетингу
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
на дисертаційну роботу
Рибки Олега Віталійовича
«Формування інноваційної моделі управління
розвитком державно-приватного партнерства в
умовах повоєнного відновлення»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Актуальність теми дослідження. В умовах воєнного стану виникають безліч форм і видів об'єднань, які технологічно пов'язують різні господарюючі суб'єкти. За таких обставин чи не єдиними перспективними варіантами для підприємств стає активний пошук шляхів утримання старих та освоєння нових ринкових ніш, поглиблення диверсифікації власного виробництва й надання послуг, об'єднання зусиль відокремлених підприємницьких одиниць задля вирішення питань максимізації прибутку та скорочення витрат.

Одним із можливих ефективних рішень щодо подолання кризових явищ та сучасних викликів для вітчизняних компаній є узгодження та кооперація діяльності окремих суб'єктів господарювання через їх залучення до інтеграційних процесів та створення державно-приватного партнерства. Інтеграційні процеси, з одного боку, укрупнюють бізнес структури, а з іншого – в умовах відсутності науково-обґрунтованих методичних положень знижують їхню стійкість і конкурентоспроможність.

Актуальність роботи обумовлено необхідністю розроблення теоретико-методичних засад щодо формування цілісного системного бачення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення. Зазначені аргументи визначають дисертаційну роботу О. В. Рибки як актуальну та своєчасну, спрямовану на розв'язання важливого науково-прикладного завдання щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Зв'язок з науковими програмами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темами: «Формування, управління та розвиток інноваційних підприємницьких мережових бізнес-структур в умовах післявоєнного відновлення економіки» (номер державної реєстрації: 0123U100960), в рамках якої обґрунтовано теоретико-методичні основи формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення; «Забезпечення сталого розвитку країни шляхом використання інструментарію інноваційного маркетингу» (номер державної реєстрації: 0123U105328), в рамках якої автором сформовано основні індикатори та методи інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційній роботі є достатньо обґрунтованими, мають науковий зміст та значення для розвитку економічної науки. Отримані наукові результати – достовірні і базуються на проведених дослідженнях теоретичного та емпіричного змісту. Сформульована мета відповідає темі дослідження, а об'єкт і предмет – науково-методичним вимогам.

Науковий виклад змісту дисертації визначається поєднанням мети, завдань, наукової новизни та висновків. Представлене дисертаційне дослідження є логічним, структурованим та завершеним. Його упорядкованість підтверджує системність процесу дослідження, що дозволило розв'язати поставлене науково-прикладне завдання щодо формування інтегрованих структур бізнесу. В основу наукового дослідження з позицій теоретичного підґрунтя закладено праці вітчизняних та зарубіжних учених щодо формування інтегрованих бізнес структур як основи розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Автором вивчено, проаналізовано та застосовано матеріали вітчизняних міністерств і відомств, статистичні та аналітичні дані державних і міжнародних організацій, дані звітності підприємницьких суб'єктів господарювання. Проведене дослідження ґрунтувалось на аналізі, синтезу, узагальненні, порівнянні, кореляційно-регресійного, кластерного та факторного аналізу, інтегрального оцінювання, економіко-математичного моделювання, стратегічного аналізу і системного підходу, графічного – для наочного зображення результатів дослідження.

Дисертант дотримався академічної доброчесності та норм законодавства про авторське право, порушень таких, як і академічного плагіату, не виявлено. У дисертації наявні посилання на відповідні джерела, зазначені у списку використаних джерел, визначено особистий внесок автора в опублікованих у співавторстві працях.

Обґрунтованість наукових пропозицій автора, а також висновків і розроблених рекомендацій підтверджується їх апробацією на науково-практичних конференціях, публікаціями, відповідними довідками та актами впровадження.

Зазначене вище дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота характеризується відповідним ступенем обґрунтованості та достовірності.

Структура і зміст дисертаційної роботи. Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота є цілісною, завершеною науковою працею. Її рукопис містить комплекс відповідних встановленим вимогам структурних елементів: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Дисертація наповнена логічними схемами, структурованими таблицями, наочно-графічними інтерпретаціями, які дозволяють комплексно сприймати проведене дослідження як узагальнену наукову працю.

Анотація дисертаційної роботи у повній мірі відображає її структуру, розкриває отримані наукові результати та висновки, структуру та логіку проведеного дослідження.

У ПЕРШОМУ РОЗДІЛІ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА» вирішено комплекс поставлених завдань, виконання яких дозволило сформулювати теоретичне підґрунтя для емпіричного дослідження. Зокрема у даному розділі: конкретизовано поняття та сутнісна характеристика державно-приватного партнерства (підрозділ 1.1), визначено основний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення; (підрозділ 1.2), а також складові інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення (підрозділ 1.3).

У ДРУГОМУ РОЗДІЛІ «АНАЛІЗУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА» проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення (підрозділ 2.1), обґрунтовано стан інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства (підрозділ 2.2), виокремлено основні індикатори та методи інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення (підрозділ 2.3).

У ТРЕТЬОМУ РОЗДІЛІ «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ» містяться результати виконання поставлених завдань щодо побудови інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення (підрозділ 3.1), обґрунтування комплексного підходу

інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення (підрозділ 3.2), формування стратегічних орієнтирів управління інноваційного розвитку суб'єктів господарювання за умов ефективного державно-приватного партнерства (підрозділ 3.3). Висновки, зроблені автором за результатами дослідження є змістовними і розкривають результати виконання поставлених завдань проведеного дослідження.

Загалом можна стверджувати, що представлена дисертаційна робота є завершеною та оригінальною, містить цінні наукові положення теоретичного та прикладного характеру, практичні пропозиції доведено до рівня практичного використання та апробовано на досліджуваних підприємствах.

Повнота відображення наукових положень дисертаційної роботи в опублікованих працях. Наукові положення дисертаційної роботи автором опубліковано у 6 основних наукових працях, загальний обсяг, що належить автору, становить 4,73 ум. друк. арк., серед них: 3 статті у наукових фахових виданнях категорії Б, 1 – у міжнародному європейському журналі; 2 роботи апробаційного характеру. Кількість публікацій є достатньою для представлення дисертації до захисту.

Ознайомлення та аналіз представлених наукових праць дав змогу стверджувати, що елементи наукової новизни, на яких позиціонується дисертація, у повній мірі викладено у статтях та тезах доповідей. Зміст публікацій, характеристика видань їх розміщення відповідають вимогам відображення наукових положень дисертаційної роботи. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використано лише авторські положення, які виокремлено у переліку публікацій.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота містить авторське наукове бачення вирішення поставленого наукового-прикладного завдання.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертаційна робота містить ряд сформульованих та обґрунтованих наукових положень, що мають теоретичну та практичну значущість. Вагомими науковими результатами вважаємо наступні:

уперше:

– розроблено концептуальний підхід щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення в аспекті ефективного об'єднання активів державного та приватного партнерств на засадах адаптивності / дисипативності на макро-, мезо- та локальних рівнях, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків, інтеграції повного життєвого циклу для забезпечення соціально-економічної ефективності;

удосконалено:

– науково-методичні засади реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, в

яких міститься комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проєктів і трансферу технологій, що створює міцний фундамент для ефективного переходу до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства;

- науково-методичні положення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, які базуються на імплементації принципів сталого розвитку за методологією ЄЕК ООН («PPPs for the SDGs»), що дозволяє поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0, та перетворює державно-приватне партнерство з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей;

- структуру механізму та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що доповнюється інституційним забезпеченням, дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків (організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного), синергетично націлений на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови. Така інтегрована архітектура дозволяє трансформувати державно-приватне партнерство із суто фінансового інструменту на стійкий до зовнішніх потрясінь механізм, здатний ефективно реагувати на унікальні виклики воєнного стану та стати стратегічним драйвером модернізації повоєнної відбудови економіки України;

дістало подальшого розвитку:

- теоретико-методологічний базис інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що визначено як концептуальна інституціоналізована система довгострокових, формалізованих відносин між публічними та приватними партнерами, що ґрунтується на синергії їхніх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків;

- науково-методичні положення аналізу інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, які базуються на моделі управління стійким розвитком, що дозволяє уникнути фінансових втрат і забезпечити послідовний розвиток державно-приватного партнерства зі збереженням стійкості в умовах повоєнного відновлення.

Наукове та практичне значення результатів дослідження. Дисертаційну роботу присвячено розробленню й науковому обґрунтуванню теоретико-методичних засад і практичних рекомендацій вирішення наукової проблеми щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в прикладному застосуванні методичних засад та прикладних пропозицій, які було використано в процесі формування інноваційної моделі управління

розвитком державно-приватного партнерства. Основні положення та результати дослідження доведено до рівня практичних рекомендацій. Зокрема, пропозиції автора апробовано в діяльності ТОВ «ГЛОРИ-ПАК» (довідка №12/23 від 23.12.2024 р.); ТОВ «Закордонмонтажспецбуд» (довідка 31 від 05.02.2025 р.); ТОВ «Технологія-Сервіс ЛТД» (довідка 374 від 16.12.2024 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. В цілому, позитивно оцінюючи науково-практичний доробок дисертаційного дослідження, її результати мають певні дискусійні положення та окремі зауваження, які можуть бути обговорені під час захисту.

1. В розділі 1 автором наводиться досить влучне уточнення сутності категоріального ряду інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, однак у науковій новизні з позиції набуття подальшого розвитку понятійного апарату теорії управління зазначене трактування не обґрунтовано поелементно. Це дещо звужує обсяги наукового доробку дисертанта, відповідно, теоретично орієнтованого елементу поставленої мети щодо розвитку інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в цілому.

2. Формуючи та розкриваючи доказову базу обґрунтувань (в розділах 2; 3) розроблених науково-методичних положеннях аналізування інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, які базуються на моделі управління стійким розвитком, що дійсно дозволяє уникнути фінансових втрат і забезпечити послідовний розвиток державно-приватного партнерства зі збереженням стійкості в умовах повоєнного відновлення, однак, потребує додаткового пояснення обрання даного матричного інструментарію оцінювання для учасників в рамках державно-приватного партнерства.

3. У третьому розділі дослідження дисертантом проведено моделювання інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, проте потребує уточнення, які саме практичні рекомендації в результаті даного моделювання необхідно застосовувати, в якому часовому аспекті, та ким буде здійснено моніторинг і контроль за її виконанням в рамках державно-приватного партнерства.

4. При формуванні інструментарію інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, акцентовано увагу автором на доповненні інституційним забезпеченням, що беззаперечно дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків з вирішенням ключових проблем післявоєнної відбудови. З точки зору логічного викладення матеріалу та його аргументованості, бажано було б детально розкрити зміст кожного з блоків в процесі формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства.

Зазначені зауваження є предметом наукової дискусії і не знижують загального позитивного враження від дисертаційної роботи.

Загальні висновки. Дисертаційна робота на тему «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення» є самостійною та завершеною працею, має наукову новизну та практичне значення. Актуальність теми дисертації, її обґрунтованість не викликає сумнівів. Зміст дисертаційної роботи у повному обсязі відповідає визначеній меті. Поставлені завдання вирішено з використанням методів наукового дослідження. Наукові положення дисертації за результатами аналізу змісту роботи, представлених наукових праць та сформованих аргументованих висновків, належать автору та відповідають спеціальності 073 «Менеджмент».

За змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що Рибка Олег Віталійович – автор дисертаційної роботи на тему «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення» заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри промислового маркетингу
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

Жанна ЖИГАЛКЕВИЧ

Лідисе засвідую:

В.о. вченого секретаря

НТІ ім. Ігоря Сікорського

Інна Тіріцьська